

100 ΧΡΟΝΙΑ
ΤΟ ΒΗΜΑ

Κριτική

ΤΟΥ ΒΑΓΓΕΛΗ ΧΑΤΖΗΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

Ο **Κώστας Κατσουλάρης** παρακάμπτει όλες τις **κατακτήσεις** της μέχρι τώρα **πεζογραφίας** του για να αναμετρηθεί με τις **βεβαιότητες** του ορίζοντα της **αναγνωστικής μας προσδοκίας**

Παιχνίδι χωρίς πυξίδα

Ο Κώστας Κατσουλάρης συνδυάζει τον ρεαλισμό της κοινωνικής επικαιρότητας με το όνειρο και με τις αφαιρέσεις μιας εσωτερικής ποιητικής ανόσας για να εντοπίσει κάτω από τις καθημερινές μας παραστάσεις τα υλικά που αποκαλύπτουν την κυριαρχία του τυχαίου

ΚΩΣΤΑΣ Β. ΚΑΤΣΟΥΛΑΡΗΣ
Αφαίαις και Τελαμώνες
 Εκδόσεις Μεταίχμιο, 2021, σελ. 144, τιμή 9,90 ευρώ

Ενας πάτρωνας ή δάσκαλος που μιλάει σε κάποιον εξομολογητή του; Μια σειρά σατανικών χρονολογικών συμπτώσεων με τις πολιτικές δολοφονίες που αφάνισαν την οικογένεια Κένεντι και μια πλατεία η οποία δεν υφίσταται; Δύο φωνές που σκεπάζουν η μία την άλλη χωρίς να προλάβει εν τέλει να ακουστεί καμία; Κάποιοι που σώζει τον φύλακα άγγελό του; Κάποιοι άλλοι που αψήφης διασώζονται από έναν αποπνικτικό εγκλεισμό; Και ακόμα, για να συνεχιστούν τα μυστήρια, τι σημαίνουν ένα τέρας χωμένο μέσα σε ένα αστικό τούνελ και ένα ξερονήσι παρατημένο στα Δωδεκάνησα ή τι ακριβώς προσμένουν δύο ζευγάρια που κάνουν επεισοδιακές διακοπές μαζί; Και επίσης, πώς όλα τα οικονομικά και κοινωνικά δεινά του καιρού μας είναι δυνατόν να βολευτούν κάτω από τις αλληλέλληλες στρώσεις μιας ανθρωποφαγικής πίτας; Και επιπροσθέτως, τι μπορεί εκ νέου να σημαίνουν το κυνήγι του πουλιού Εμού στην Αυστραλία, η ανορθόδοξη πρόταση να αντικατασταθεί η στρογγυλή θεά του ποδοσφαίρου από μια μπάλα-κύβο ή η αφήγηση μιας ιστορίας που παραμένει εξαρχής στα μισά του δρόμου; Και επίσης, για να επιταθούν οι απορίες, πού παραπέμπει η εξιστόρηση μιας κλοπής από την Εθνική Πινακοθήκη και ποιο είναι το νόημα ενός άναρχου καταλόγου με ονόματα οδών; Και τέλος, για να κλείσει ο κύκλος των ακατανόητων, γιατί μια γάτα να αποσπάσει σε πολυσύχναστο δρόμο την προσοχή μας, σε ποιον απευθύνονται τα αισθήματα για μια διαψευσμένη σχέση και τι άραγε να κάνουμε με έναν επικήδειο μηδενικού απολογισμού, με ένα σύνολο σχεδόν γελοίων συγγραφικών αγγελιών και προσκλήσεων ή με έναν επαρχιακό σύνδεσμο πολιτών που ομολογούν δίκην διατεταγμένης αποστολής (ίσως και σε ένα ξέσπασμα ομαδικής υστερίας) τις ευθύνες τους για την οικονομική κρίση; Χρησιμοποιούμε με αφόρητη συχνότητα τον όρο «μικρή φόρμα», τείνοντας να τον εξισώσουμε με την περιορισμένη έκταση του διηγήματος και αφυδατώνοντάς τον από την ειδική

δυναμική του, που αναφέρεται σε εξαιρετικά σύντομα κείμενα, σε ιστορίες-μπονζάι οι οποίες συνοψίζουν στις ελάχιστες σελίδες τους ή στις μετρημένες στα δάχτυλα του ενός χεριού αράδες τους κάτι ικανό να εκραγεί αστραπιαία (όσο αστραπιαία είναι και η διάρκεια του κειμένου από το οποίο εκπέμπεται), διασπείροντας δαιμονικά τη σημασία του: μια σημασία κάθε άλλο παρά στατική, σταθερή και καθορισμένη, καθώς και έτοιμη να πυροδοτήσει τις πιο διαφορετικές αναγνώσεις και ερμηνείες. Χαίρομαι τα μάλα που βλέπω τον **Κώστα Κατσουλάρη** να παρακάμπτει με τα κείμενα του *Αφαίαις και Τελαμώνες* (τα περισσότερα μπονζάι συν ορισμένα ελαφρώς εκτενέστερα) τις κατακτήσεις της μέχρι τώρα πεζογραφίας του (η οποία δεν θέλησε έτσι κι αλλιώς ποτέ να βολευτεί σε έναν και μόνο προορισμό), για να ανοιχτεί σε ένα παιχνίδι όχι ακριβώς με το παράλογο, αλλά οπωσδήποτε με τις βεβαιότητες οι οποίες διακατέχουν τον ορίζοντα της αναγνωστικής μας προσδοκίας. Βασισμένος σε «ψιλλές» ειδήσεις, σε ανύποπτα ρεπορτάζ και σε διαδικτυακά εγκυκλοπαιδικά λήμματα, ο Κατσουλάρης συνδυάζει τον ρεαλισμό της κοινωνικής επικαιρότητας με το όνειρο και με τις αφαιρέσεις μιας εσωτερικής ποιητικής ανόσας όχι τόσο για να μας προσφέρει μια πολλαπλότητα νοημάτων όσο για να εντοπίσει κάτω από τις καθημερινές μας παραστάσεις τα υλικά που αποκαλύπτουν την κυριαρχία του τυχαίου. Η ζωή εμφανίζεται συχνά χωρίς τάξη, κανόνες και αρθρωμένες προοπτικές. Το ίδιο και η λογοτεχνία όταν κατορθώνει, όπως στην περίπτωση μας, να αποδεσμεύσει τόσο τον δέκτη όσο και τον πομπό της (ο συγγραφέας υπάρχει και κινείται συνεχώς στο εσωτερικό των διηγημάτων του, αποφεύγοντας να ταυτιστεί με το οποιοδήποτε είδος αφηγητή), σπάζοντας τις εγκατεστημένες έννοιες με τις οποίες καταφέρνουμε εκ των πραγμάτων να επικοινωνήσουμε είτε ως άτομα είτε στο συλλογικό επίπεδο. Κι αυτό είναι ένα στοιχείο το οποίο ο Κατσουλάρης κερδίζει εξ ολοκλήρου.